

ENEMO оцінює, що процес голосування 15 та 22 листопада загалом було добре організовано, незважаючи на пандемію COVID-19 та численні виклики, з якими стикалися органи управління виборчим процесом

Київ, 24 листопада 2020 – Європейська Мережа Організацій із Моніторингу Виборів (ENEMO) попередньо оцінює, що процес голосування 15 та 22 листопада було добре організовано, незважаючи на пандемію COVID-19 та численні виклики, з якими стикалися органи управління виборчим процесом, і які впливали на ефективність підготовки до виборів. Різні дати призначення другого туру через затримки з оголошенням результатів першого туру перешкоджали в питанні обізнаності громадськості про ці вибори, водночас випадки зловживання посадовими повноваженнями та негативної агітації серед кандидатів продовжували псувати виборчу кампанію”, - сказав Златко Вуйович, голова місії ENEMO в Україні під час прес-конференції, що відбулася у інформаційному агентстві УНІАН.

Після першого туру місцевих виборів, що відбувся 25 жовтня, було організовано другий тур виборів мерів у містах із кількістю виборців понад 75 000, де жоден кандидат не набрав абсолютної більшості голосів у першому турі. У цих муніципалітетах було використано мажоритарну двотурову систему голосування для обрання міських голів.

“Другі тури проводилися у контексті загострення пандемії COVID-19 по всій країні. Станом на 14 листопада 2020 року уряд запровадив загальнодержавний режим карантину вихідного дня, намагаючись контролювати пандемію”, - пояснив пан Вуйович.

За оцінкою ENEMO, Центральна виборча комісія (ЦВК) продемонструвала свою професійність і діяла в основному старанно й прозоро у період між двома турами виборів. Однак ЦВК зіткнулася зі значними труднощами, пов'язаними із забезпеченням засобів індивідуального захисту та застосуванням заходів запобігання COVID-19 у день виборів.

“Декілька ТВК не змогли оголосити результати першого туру до встановленого законом терміну через низку факторів, включаючи велику кількість запитів про перерахунок голосів та складність нової виборчої системи для підрахунку результатів виборів депутатів місцевих рад. ENEMO оцінює, що проведення повторних виборів у різні дати у різних областях є надзвичайно проблематичним, оскільки це могло спричинити плутанину серед виборців та учасників виборів, зниження явки, підриваючи послідовність процесу та впливаючи на правову визначеність”, - додав пан Вуйович.

Під час першого туру виборів ENEMO спостерігала численні заміни членів ТВК, що вплинули на загальну ефективність процесу, а також спричинили затримку проведення другого туру. Незважаючи на раніше сформульовані рекомендації, питання частого заміни членів виборчих комісій, включаючи період між двома турами та у день виборів, досі не розглядалося ні на законодавчому рівні, ні на рівні ЦВК у процесі цих виборів.

Пан Вуйович зазначив: *“Голосування під час другого туру, яке було проведено 15 та 22 листопада, було оцінено як спокійне, лише з незначними процедурними порушеннями. Виборчі дільниці не стикалися з великими труднощами під час процедури підрахунку голосів, і їм вдалося доставити виборчі матеріали до ТВК без жодних затримок. Однак, як повідомляли спостерігачі ENEMO, необхідне матеріально-технічне забезпечення у багатьох випадках було*

неналежного рівня, що негативно впливало на роботу ДВК, і багато ДВК мали труднощі із доступом до Інтернету, особливо у сільській місцевості. Надання необхідних засобів захисту населення для боротьби з розповсюдженням COVID-19 значно різнилось на виборчих дільницях, і заходи запобігання COVID-19 було впроваджено на них у день виборів нерівномірно”.

Через пізнє оголошення результатів першого туру деякими ТВК, тривалість агітаційної кампанії перед другим туром в деяких випадках була скорочена, що залишило дуже мало часу для кандидатів на просування своїх програм. Загалом кампанія для другого туру залишалася надзвичайно стриманою, головним чином через погіршення ситуації з пандемією COVID-19 по всій країні, що обмежило публічні заходи та збори. В результаті цього, кандидати проводили агітацію переважно у соціальних мережах (Facebook, Instagram, YouTube). Окрім того, ENEMO зазначає, що період тиші перед голосуванням було порушено у кількох містах, коли кандидати продовжували відкрито агітувати або проводили агітацію через соціальні мережі.

Пан П'єр Пейтьє, заступник голови місії ENEMO в Україні, сказав: “Місія ENEMO спостерігала, що тон кампанії під час другого туру значно погіршився порівняно із першим туром. Спостерігачі повідомляли про випадки агітаційних матеріалів, що поширюють неправдиву інформацію про кандидатів. “Чорний піар” був доволі поширеним у соціальних мережах, повідомлялося про численні особисті нападки між кандидатами та кілька випадків поширення дезінформації про кандидатів”.

Також він додав: “Негативна практика зловживання посадовими повноваженнями та адміністративним ресурсом, широко розповсюджена під час першого туру, також була поширена перед другими турами, підбиваючи принцип рівних можливостей для учасників виборчого процесу. Посадовці використовували міські веб-сайти або сторінки в соціальних мережах для просування своїх кандидатур та базували свою кампанію на досягненнях місцевої адміністрації. Повідомлялося про низку заяв про тиск на державних службовців, щоб вони відкрито підтримали чи проголосували за чинних посадових осіб”.

ENEMO зазначає, що політичні партії не виконували у повному обсязі зобов'язання щодо фінансової звітності, водночас декілька ТВК не виявляли бажання уважно вивчати звіти. Це значно знизило прозорість фінансування кампанії та підзвітність учасників процесу.

“Повідомлення ЗМІ про вибори, як на національному, так і на регіональному рівні, між двома турами були обмеженими. ENEMO оцінює, що виборцям не було надано достатньо інформації про важливість цих виборів у контексті надважливого процесу децентралізації. Технічна інформація про те, як голосувати, і чи було вжито всі заходи охорони здоров'я, щоб захистити громадян у день виборів на тлі пандемії COVID-19, була донесена до виборців через ЗМІ на недостатньому рівні. Ці фактори могли додатково сприяти меншій явці та обмеженим можливостям виборців зробити справді обґрунтований вибір під час голосування”, - пояснив пан Пейтьє.

Прес-аташе Майя Мілікіч зазначила: “Ця заява є попередньою, вона зроблена в процесі очікування остаточного підрахунку голосів та підсумування результатів і базується на висновках ENEMO в усіх регіонах України, де проводилося спостереження у період з 27 жовтня до 23 листопада. Після цієї попередньої заяви про висновки та результати місія продовжить свою роботу зі спостереження за другим туром виборів мерів та повторними голосуваннями, які призначені на 29 листопада та 6 грудня, додатково також буде відбуватися процес

моніторингу потенційних скарг та апеляцій після дня виборів. Цю заяву варто розглядати разом із заявою ENEMO про попередні висновки та результати щодо першого туру виборів. Остаточний звіт, що включатиме потенційні рекомендації, буде видано протягом шістдесяти днів після підтвердження результатів виборів.”

Міжнародна місія ENEMO зі спостереження за місцевими виборами в Україні 2020 року фінансується USAID через Національний демократичний інститут (NDI).

Для отримання додаткової інформації, будь ласка, звертайтеся: *Майя Мілікіч, тел.: +380 68 939 0686 або електронна адреса: taja.milicic@enemo.eu*

